

BOSNIA AND HERZEGOVINA
Ministry of Communication and Transport
Directorate of Civil Aviation

Događaj:	Kršenje propisa
Datum, vrijeme i mjesto događaja:	05.04.2016. godine, Jedinica kontrole letenja
Učesnici u događaju i njihovo stanje:	
Opis događaja:	<p>Podnosilac izvještaja naveo je sledeće:</p> <p>“Raspored za mjesec april u Jedinici kontrole letenja potpisan od strane načelnika nije napravljen u skladu sa Sigurnosnom procjenom. Takođe rad po ovom rasporedu stvara i stvaraće veliki zamor kod kontrolora letenja koji može uveliko uticati na obavljanje svakodnevnih zadataka u kontroli letenja.</p> <p>Do kršenja pravila Sigurnosne procjene i zamora kontrolora dolazi na sledeći način:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Po Sigurnosnoj procjeni rad kao “One man operated TWR” je u periodu od 22:00 do 06:30 LT, odnosno u noćnoj smjeni koja i po Pravilniku o radu, član 33. (noćni rad) traje od 22:00 do 06:00 sati, a kontrolori su primorani raditi u periodu od 20:15 do 08:15 (07:15) LT kao “One man operated TWR”. 2. Analizom rasporeda za mjesec april 2016. godine izrađenog od strane načelnika Jedinice kontrole letenja, utvrdili smo da će svaki kontrolor letenja od mogućih 30 dana (21 radnog), raditi na frekvenciji u prosjeku 27 dana, što stvara veliki zamor i može dovesti do ugrožavanja bezbjednosti vazdušne plovidbe.”
Opis postupaka učesnika u događaju:	
Okolnosti pod kojima se događaj desio:	

<p>Preduzete mjere:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vazduhoplovni subjekt s kojim je događaj u vezi; 2. Organizacione jedinice BHDCA. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. BHANSA je izvršila analizu ove vrste događaja, na osnovu čega je došla do sledećeg zaključka: Sigurnosna procjena se ne može provesti budući da se ne uvodi nova promjena u funkcionalni sistem, te je umjesto sigurnosne procjene proveden kontinuirani sigurnosni pregled (safety survey) u kojem su preispitani svi navodi iz izvještaja koji se odnose na ovu vrstu događaja. Zaključci sa provedenog kontinuiranog sigurnosnog pregleda: <ul style="list-style-type: none"> - Zbog nepoštivanja radnog vremena objavljenog NOTAM-om i produžavanja radnog vremena kontrolora kao i promjene rasporeda dolazi do prekoračenja propisanog rada kontrolora zračnog prometa - Trenutni raspored rada kontrolora koji je u skladu s NOTAM-om je zadovoljavajući pod uvjetom da nema produžavanja rada dužeg od pola sata. - Zbog neusklađenog rasporeda, neadekvatnog broja kontrolora, prisutnog zamora u radu te ne nalaženja odgovarajućeg rješenja, radna atmosfera kao i međuljudski odnosi u Jedinici kontrole letenja su narušeni. - U vremenu kad je omogućena ispomoć iz drugih jedinica, zadovoljavajuće je, međutim nije pokriven cijeli mjesec. Ispomoć drugih jedinica je privremeno rješenje koje stvara problem i drugim jedinicama (godišnji odmori, bolovanja itd.). - Okruženje za rad nije adekvatno - redukcije vode i problemi sa sanitarnim čvorom su osnovni uvjeti koji bi trebali biti osigurani za rad. Također, neadekvatno grijanje i hlađenje u ljetnim/zimskim periodima predstavlja problem u radu. 2. Stručna lica SMD-a su izvršila analizu događaja.
<p>Indeks procjene rizika i razlog: (Vidjeti Prilog 2, 3. i 6 ovog Uputstva)</p>	<p>5D prema ICAO-u</p> <p>Ovaj događaj izazvao je smetnje u radu kontrolora letenja, a što se frekvencije tiče dešava se često.</p>

Prijedlog mjera prevencije: (Bezbjednosne preporuke)	<div>1. Predlaže se ubrzanje procesa selekcije i stručnog osposobljavanja kandidata za kontrolore zračnog prometa za potrebe Jedinice kontrole letenja i BHANSA ukupno.</div> <div>2. Zbog specifičnosti tehnologije rada i činjenice da svi kontrolori zračnog prometa pomenute Jedinice rade kao „One Man Operated TWR“ potrebno je da svi kontrolori Jedinice kontrole letenja koji su postavljeni na dužnost: „Prilazni/proceduralni kontrolor letenja“ budu postavljeni na dužnost: „Šef smjene (SUP)“.</div> <div>3. Više instruktora u jedinici s čime bi se ubrzala obuka kontrolora iz ostalih jedinica kao i obuka novih kontrolora.</div> <div>4. Imenovati šefa odsjeka kontrole letenja za vrijeme odsutnosti trenutnog šefa.</div> <div>5. Pomoć pri uspostavljanju boljih odnosa u jedinici.</div> <div>6. Poboljšati koordinaciju između ostalih službi kada je jedan kontrolor u smjeni.</div> <div>7. U slučaju planiranja novih letova potrebno je iste planirati u vrijeme otvorenosti ATS.</div> <div>8. Prijedlog rasporeda. Prijedlog unificiranja radnog vremena za sve dane PON-NED i da bude kako slijedi:</div> <div><table><tr><td></td><td>Od</td><td>Do</td><td>Od</td><td>Do</td><td>Od</td><td>Do</td></tr><tr><td>(PON-NED)</td><td>04:00</td><td>06:00</td><td>08:00</td><td>17:30</td><td>18:30</td><td>21:30</td></tr></table></div> <div>s tim da isti kontrolor ne radi večernju i jutarnju smjenu.</div> <div>9. Otpočeti s obukom u jedinici za drugu skupinu kontrolora iz druge Jedinice kontrole letenja koji su dobili odluku o vršenju poslova drugog radnog mjesta u Jedinici kontrole letenja, te da se nastavi s kontinuiranim pružanjem ispomoći iz drugih Jedinica kontrole letenja od strane kontrolora koji imaju važeće ovlaštenje za Jedinicu kontrole letenja vodeći računa da se raspored rada usaglašava između načelnika Jedinice kontrole letenja i ostalih Jedinica kontrole letenja.</div> <div>10. Osigurati normalne osnovne uvjete za rad, osigurati vodu, sanirati sanitarni čvor, popraviti klimatizaciju, izvršiti sanaciju objekta.</div> <div>11. Organizirati sastanak sa Upravom aerodroma i predstavnicima avio kompanije, kako bi im se ukazao problem na produženje rada u noćnim satima dok se nađe neko dugoročno rješenje.</div>		Od	Do	Od	Do	Od	Do	(PON-NED)	04:00	06:00	08:00	17:30	18:30	21:30
	Od	Do	Od	Do	Od	Do									
(PON-NED)	04:00	06:00	08:00	17:30	18:30	21:30									
Prijedlog drugih mjera:	Nema														
Da li je potrebno dalje ispitivanje događaja: DA/NE (dati obrazloženje)	Ne. Ovaj izvještaj o događaju biće objavljen na internet stranici BHDCA.														

Potpis imenovanog lica koje je radilo na obradi i analizi događaja i datum: (Ako na obradi i analizi radi više imenovanih lica)	Ilija Savatić,
Potpis rukovodioca Odjeljenja i datum:	Enes Mujezinović,